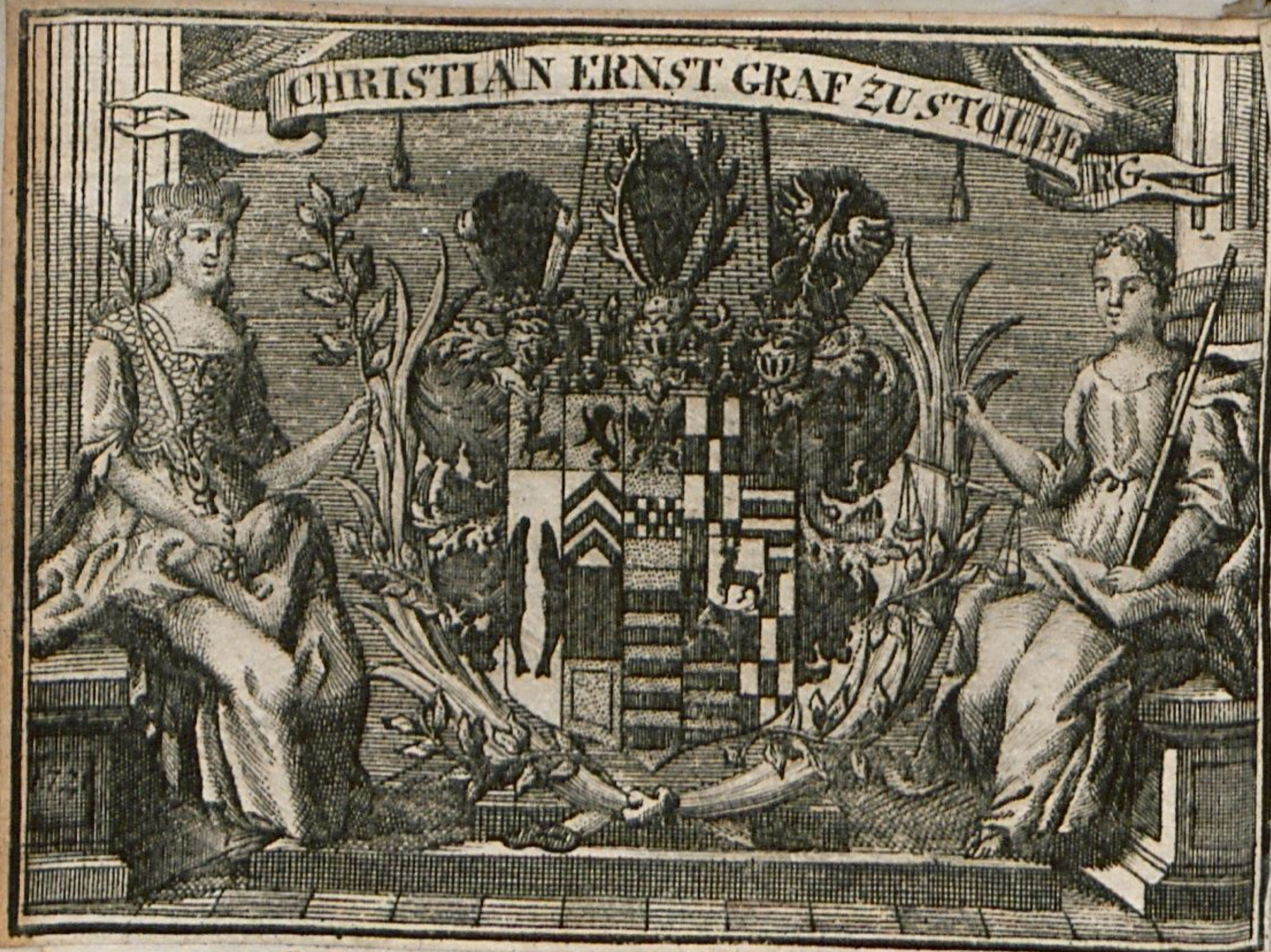

LANGE

1770
1771

177

au
 34 3574
 1. Flacc. ij / 2a. / Episto.
 Ca apologetica ad
 quemdam pastorem

2. Luc. vii, quod Locus
Luc. vii, dico tibi re,
nissa sunt r. nihil
pharisaice iustitiae
patrocinetur. Magde.
Burgi, 1549

3. 44390 Admonitio de
conigendo Canone Missae
Magdeburgi, 1550.

4. 10 10 10 10 10 10
Job Calvinischen Kate-
chismi de anno 1563.

5. Christiani s. A. B. /
Admonitio ad Eusebu,
cum Eislebium,
Magdeburgi, 1557.

6. Johannes yfarfom
zu N. auf die wate,
wodmang 10 10 10 10
nun 10 10 10 10
nung de anno 1544

6
wl

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely a list or index, covering the majority of the page. The text is mirrored across the page, suggesting bleed-through from the reverse side.]

2
QVOD LO

CVS LVCAE VII. DICO

tibi remissa sunt ei peccata multa,
nam dilexit multum, nihil Pha-
risaicae iusticiae patrocinetur.

Per Matth. Flacium
Illyricum.

HOS. XIII.

Rectae sunt viae Domini: & iusti in
eis ambulabunt, praeuaricatores
res autem impingent in eis.

1549.

MAGADABVRGI

13.

1249

QVOD IBO
CVS LAVAB VII DICO

in spiritu sancto et
in aqua viva
per manus sanctas
in nomine Domini

HOBB XIII

in spiritu sancto et
in aqua viva
per manus sanctas
in nomine Domini

12 A 21

MAGADABAR

Q
V

I

ro
uo
C
Se
Ne
of
ad
qu
tin

do
ren
uu
hal
acc

**QVOD LOCVS LVCAE
VII. REMISSA SVNT EI PEC-
cata multa, &c. nihil Pharisaeæ
iustitiæ patrocinetur.**

Butuntur hoc loco
Papistæ sicut & alijs plu-
rimis ad stabiliendam su-
am Pharisaeicam Iustiti-
am, uel potius suum ip-
forum, & aliorum mise-
rorum hominum æternum exitium, quibus
uolunt persuaderre ut ex sese & non ex solo
CHRISTO salutem æternam quærant.
Sed de alijs locis deq; hac tota materia alias.
Nunc uero iuuante **CHRISTO** breuiter
ostendere uolumus locum hunc, neq; quod
ad *διάνοιαν* neq; quod ad *ῥήτορ*, idest, neq;
quod ad sensum, neq; quod ad uerba at-
tinet quicq; Papistis patrocinari.

CHRISTVS ibi non hoc agit, ut
doceat Pharisæum, quæ sit causa efficiens
remissionis peccatorum huius mulieris, sed
uult tantum probare eam mulierem non
habere remissionem peccatorum & **DEO**
acceptam esse, ac ipso Pharisæo iustio-
rem, quo

quo confutet cogitationes Pharifæi, qui cogitabat. Si hic effet Propheta fciret profecto hanc mulierem effe peccatricem, nec pateretur fe ab ea attingi. At fimul cogitabat fe multis modis illa muliere fanctiorem effe, ftomachabaturq; quod CHRISTVS ita familiariter ac blande ageret cum illa peccatrice, & interea effet erga ipfum (nempe uirum fanctiffimum) austerior. Hoc ibi agi dubium non eft.

Igitur particula *ὅτι*, quia non indicat hic caufam rei, fed tantū præcedentem affirmationem CHRISTI: Dico tibi, &c. effe ueram: Et tota illa fententiola: Nam dilexit multū nihil eft nifi confirmatio præcedentis propofitionis. Vnde autē petita fit facile eft ex præcedētibus & fequētibus animaduertere, quod nempe fit fumpta ab effectu. Probat enim CHRISTVS ab effectu, id eft, dilectione, præceffiffe iam caufam dilectionis, id eft, magnum beneficium remiffionis peccatorum, quod ex fequentibus præcedentibusq; animaduerti potefl, ut iam dictū eft: Nam & in præcedentibus clare affirmat CHRISTVS remiffionem debiti effe caufam dilectionis: Et ftatim fubiungit, cui autem parum remittitur, parum diligit.

Cum

Cum igitur & præcedentia & sequentia doceant dilectionem esse effectum remissionis peccatorum, non dubito quin & in hac sententiola **CHRISTVS** ita locutus sit, neq; enim non cohærentia locutus est, multo minus contradictoria.

Quo autem aliquanto clarius probeamus hunc esse loci sensum, uolumus hic quasdam uoces declarare quæ a multis non satis recte in hoc textu accipiuntur.

PRIMUM particula **ὅτι** multas habet apud Græcos significationes, nos iam hic tantum de duabus dicemus, quas & latinū. **QVIA** significat, & de quibus dubitatur in hoc loco, utram illarū **τὸ ὅτι** significet.

Significat igitur **ὅτι**, id est, **Quia** alias idem quod propter, uel Germanicum, **darumb**, ut cum dicimus, Ciceronem factum esse doctum, quia diligenter studuerit, quia ingenio ualuerit, quia habuerit bonos præceptores: **DEVM** nobis remittere peccata quia sit misericors, quia **CRISTVS** pro humano genere satisfecerit. In his exemplis nihil confirmandum proponitur, nec per **Quia** ratio assertæ propositionis indicatur, sed tantum causa efficiens eius rei, quæ iam tanq̃ nota sumpta est, ostenditur.

A 3

Non

Non dubitatur quin Cicero sit doctus, hocq; tanq̄ notum assumitur, per Quia igitur non probatur hic quod sit doctus, sed eius eruditionis causæ efficientes ostenduntur: Sic dicimus aliquem ægrotare, quia in temperanter uixerit, aut quia natura sit ualitudinarius: Ciceronem interfectum esse quia in Antonium inuectiuas scripserit: Cæsarem esse interfectum, quia Rempuplicam oppresserit: Vbi (Q V I A) tantum causam rei indicat, & non adfert demonstrationem præcedentis assertionis. Atq; in hac significatione putant Papistæ in hoc loco Lucæ, τὸ ὅτι Q V I A accipiendum esse.

Alias uero significat idem quod Nam, & Germanicum denn, ut si dicam: Cicero est doctus, quia erudite scribit: Cicero est interfectus, quia caput eius est Romam allatum: Ciceronem fuisse natura mitem quia hoc actiones & scripta eius testantur: Cæsarem fuisse clementem, quia suis maximis inimicis benigne pepercit.

Hic (Q V I A) non indicat causam rei, sed præcedentis assertionis probationem annectit. In his omnibus exemplis pro (Q V I A) etiam ὅτι poni potest, & ualet idem quod Germanice denn. His duabus significationibus

nibus ita distinctis affirmamus in hoc loco
ὅτι uel QVIA idem significare, quod Nam
uel Denn, & non indicare causam efficien-
tem rei, sed annectere probationem prece-
dentis assertionis: Affirmo (nam λέγω dico
sæpe in Nouo Testamento significat affir-
mo) huic mulieri esse remissa peccata: Nec
potest hæc locutio resolui in hanc: Remissa
sunt huic mulieri peccata propter dilectio-
nem, nec etiam potest dici, quod sit quidem
ratio præcedentis propositionis, sed tamen
sumpta a causa efficiente. Nam primum
breuis dilectio nullo modo potest abolere
tam longi temporis turpem uitam. Deinde
quia hoc modo intellectus sermo CHRIS-
TI pugnaret cum præcedentibus & sequen-
tibus in quibus asserit CHRISTVS, di-
lectionem esse effectum remissionis peccato-
rum, & causam remissionis esse fidem.

Est igitur ὅτι QVIA in hoc loco con-
iunctio redditua rationis: sumpta autem
est ratio uel demonstratio hæc ab effectu si-
cut antea ostendimus, & postea quoq; pro-
babimus: nec dubito quin recte & Gram-
maticè dici possit, Aio hunc conualuisse, ὅτι
Quia ambulat, quia rubet, quia robustus est.

Ac quo adhuc certius ostendamus hanc esse

loci sententiam, & τὸ ὅτι significationem,
uolumus aliud similitimum exemplum ad-
scribere.

1. Ioa. 3. Sic legitur, Nos scimus quod tran-
siuimus ex morte ad uitam, ὅτι quia diligi-
mus fratres. Vbi nullo modo dicit Ioannes
causam efficientem nostri transitus a morte
ad uitam esse dilectionem, quod Cap. 5. sui
Euangelij fidei tribuit, cum inquit. Qui cre-
dit transiuit a morte ad uitam, sed quod sit
certum argumentum seu indicium, huius
nostræ transitionis uel salutis ab effectu
sumptum. Itaq; sicut hic ὅτι non docet cau-
sam efficientem nostri transitus a morte ad
uitam, sed ἀπόδειξιμ τὸ οἶδαμεν affert. Sic
in loco Lucæ non exponit quænam sit cau-
sa efficiens remissionis peccatorū, sed demō-
strationem τὸ λέγω σοι annectit. Talis signifi-
catio τὸ ὅτι est etiam in his exemplis eodem
capite. In hoc cognouimus charitatem DEI
erga nos, ὅτι quoniam ille animam suam
pro nobis posuit. Item cap. 4. In hoc cog-
noscimus quod in eo manemus, ὅτι quoni-
ā de spiritu suo dedit nobis. Possunt & alia
multa similia exempla reperiri. Quare ui-
tandæ ambiguitatis causa τὸ ὅτι semper in
tiusmodi locis per NAM reddendum esset
sicut

sicut Germanica uersio uertit per denn. Obseruandum quoque in hoc loco est, quod hæc omnia: Dico tibi remissa sunt, perinde coherent ac si diceretur, Aio ei remissa esse peccata multa. Est autem Hebraismus quod in medio coniunctio $\text{וְ\text{אִי}}$ $\text{וְ\text{אִי}}$, Quod deficit, quod in Latina ac Græca lingua non perinde usitatum est.

Quare ferendum non est ut textus cite-
tur mutilate: Remittuntur ei peccata
multa, quia dilexit multum, addenda enim
sunt semper illa priora: Affirmo ei remissa
esse peccata, ut clarius animaduertatur,
quod sit quædam asseueratio, quæ post se-
rationem affirmationis requirat, & non sit
simplex quædam causæ expositio, propter
quam ea mulier remissionem peccatorum
nacta sit.

Secundo (Remittuntur) ut uulgata uer-
sio habet quia est in præsentis, & uox dilexit
in præterito uidetur etiam patrocinari Pa-
pistice errori: Nam non est possibile ut cau-
sa efficiens suum effectum sequatur. Cum
igitur remittuntur sit in præsentis, & dilexit
in præterito, concludunt haud dubie di-
lectionem

A S

lectionem

lectionem esse causam efficientem remissionis, Remissionem uero effectum. Quo igitur & hæc errandi occasio uitetur, sciendum est ἀφέωται esse indicatiui præteritum Atticum, ut Grammatici dicunt uel Doricum potius ab Actiuo ἀφέωκα teste Guarino, ac propterea in præterito uertendum esse. Remissa sunt, & non in præsentis indicatiui uel imperatiui Remittantur, ut quædam recentiores uersiones habent.

Huic sententiæ astipulatur etiã Ioan. 1. cap. 2. ubi aliquot similia membra a γράφω incipientia coniungit quæ cum omnia sint in præterito posita & hoc ipsum uerbum inter cætera reperiatur, non est dubium quin & illud sit præteriti.

Nec mouebimur magnopere si quis dicat, etiam dilexit esse in præterito: Nam etsi possemus & illud dicere, quod scilicet Hebræi multum utantur præterito etiam pro alijs temporibus, tamẽ satis nobis est, quod **CHRISTVS** in proxime præcedentibus clare indicat, se de præsentis dilectione loqui. Sed age quo melius uis argumenti
CHRISTI

CHRISTI intelligi possit in Syllogi-
sticam formam includamus.

MAIOR.

Dilectio est effectus & signum beneficii
remissi debiti, & maior dilectio maioris
dilectionis.

MINOR.

Hæc Mulier diligit multum.

CONCLUSIO.

Igitur affirmo huic mulieri esse remissa
multa peccata. Repetit **CHRISTVS**
minorem, ut suam conclusionem & affir-
mationem magis corroboret, contra in-
credulum Pharisæum, nam dilexit mul-
tum.

Maiorem habet **CHRISTVS** ex
concessione Pharisæi. Minorem probat
enumeratione officiorum, quibus muliercula
testabatur se diligere **CHRISTVM**. Repe-
tit & maiori oppositam, quam itidem Iudæ-
us con-

us concesserat. Cui autem parum remittitur parum diligit. Antea posuerat minori oppositam, Tu parum diligis. Conclusio iam facile subintelligi poterat. Igitur tibi parū remissum est, & hæres adhuc in peccatis, esq; longe iniustior hac (ut tu eam appellas) peccatrice muliercula. Hinc si libet agnoscas & me esse Prophetam, & te esse miserum peccatorem, & hanc mulierculam iam meo beneficio per fidem iustificatam esse. Sunt igitur hic duo Syllogismi, alter quidem integer quo probat **CHRISTVS** iam mulierem esse iustificatam. Alter uero sine conclusione, quo demonstrat Phariseum nondum esse iustificatum: Sed dat occasionem ipsi nasutulo Phariseo cogitandi quid ex illis duabus (ut uocant) præmissis consequatur. Hæc quis non uidet aptissime cohære, si hoc modo intelligantur, quod si aliter locum acceperimus, erit pene infantilis balbuties: Nam maior ac minor integri Syllogismi cum conclusione & ratione conclusionis plane non conueniet.

Sic igitur hunc locum intelligo, & huius explicationis habeo quinque rationes firmissimas.

PRIMA

PRIMA est scopus sermonis quod
nō hoc agat ibi **CHRISTVS**, ut doceat
Pharisæum quæ sit causa remissionis pecca-
torum, sed tantum ut confutet eius falsas
cogitationes qui tamen uel maxime puta-
bat dilectionem esse causam efficientem iu-
stitiæ.

SECUNDA est totus contextus, qui
indicat **CHRISTVM** ab effectu argu-
mentari, & non a causa efficienti.

TERTIA est a natura sermonis quia
sermo quoq; ipse hanc sententiam clare ex-
primit.

QUARTA, quia plane firmiter pro-
bari potest nouam obedientiam non cau-
sam efficientem, sed effectum acceptationis
& reconciliationis esse, ut mala arbor non
potest bonos fructus facere. Item I. Ioan. 2.
Omnis qui facit iusticiam ex **DEO** natus
est. Item Galat. 5. In **CHRISTO IE-**
SU ualet fides, per dilectionem operans.

POSTREMA est, quod **CHRIS-**
TVS ipse affirmat hanc mulierem fide
saluatam

saluatam & iustificatam esse, quod si est ue-
rum, alterum erit falsum, quod scilicet per
dilectionem fit iustificata: Nam hæc Duo
ita sunt contraria sicut merito aliquid
acquirere, & precario, debi-
tum & gratuitum.

ue
per
Duo
1

A
H
ta
ten

Ver
ebri
cerd
abso
nesci
Om
di

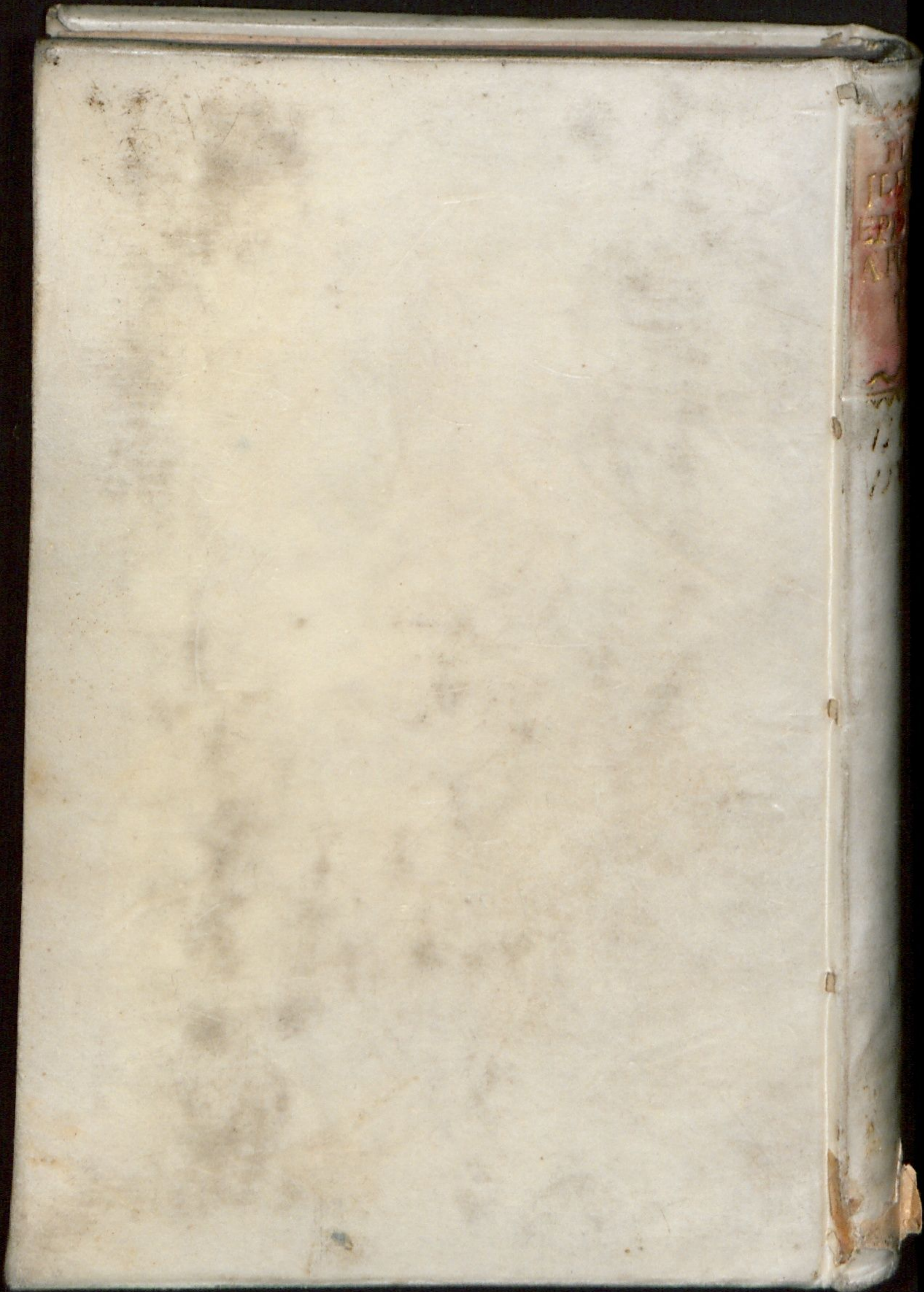
154628

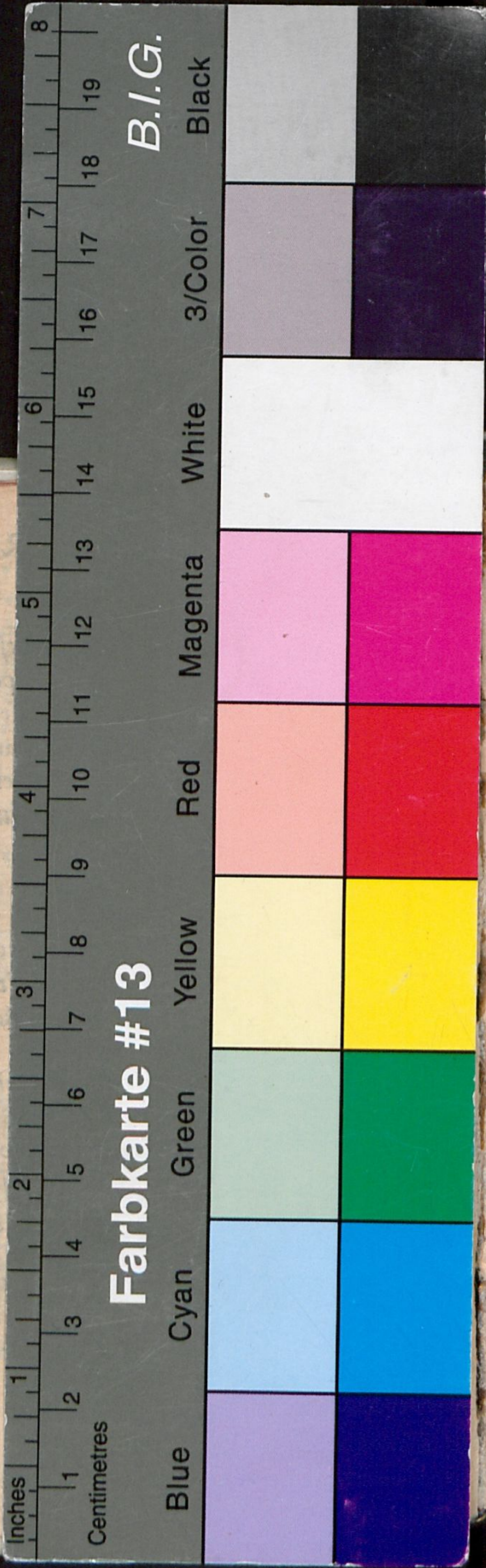
(x270 3832)

14 fol

Hc. 540

199

2
QVOD LO
CVS LVCAE VII. DICO
tibi remissa sunt ei peccata multa,
nam dilexit multum, nihil Pha-
risaicae iusticiae patrocinetur.
Per Matth. Flacium
Illyricum.

HOS. XIII.

Rectae sunt viae Domini : & iusti in
eis ambulabunt, praeuaricatores
res autem impingent in eis.

1549.

MAGADABVRGI.

1249
13.

